

در کنار هم «ساختن»

■ مهندس محسن خلیلی

رئیس هیات مدیره انجمن مدیران صنایع

داشته باشد. ما دانشجویان دهه سی و چهل، هم در محیط خانوادگی و هم در جامعه و هم در دانشگاه اینگونه تربیت شدیم که در پیوند با جامعه باشیم و علم و دانش و تخصص خود را در راه کاهش درد و رنج و فقر مردم و میهن صرف کنیم.

همچنین من و نسل من به تجربه یاد گرفته بودیم که سخت «کار» کنیم و بدون چشمداشت، هر روز بر تجربه و امکانات پیشرفت خود بیافزاییم. به قول سهراب سپهری این عبارت را به بیلاق ذهن سپردیم که: «وسیع باشیم و تنها و سر به زیر و سخت» در این میان نظام آموزش عالی نیز وظیفه‌ای بس سنگین دارد. علوم دانشگاهی و برخورد صرف تئوریک با واقعیت‌های حیات و مجازی نگریستن به پدیده‌هایی که واقعیت دارند به کاربرد علم در خارج از ذهن و عملیاتی شدن ساخته‌های ذهن منتهی نمی‌شود، بنابراین باید در رشته تحصیلات غیرنظری که ایده تبدیل به مصنوعات خارج از ذهن می‌شود به صورت واقعیت خارج از ذهن نگریند و کارآمدی و حاصل ملموس آن را کاملاً آزمایش کرد و عملیاتی شدن ساخته‌های ذهن و کاربرد آن را در دنیای خارج از ذهن لمس کرد. لذا باید امکاناتی به دانشگاه‌ها داد که فارغ‌التحصیلان آن به تبدیل شدن علم به واقعیت‌های ملموس و مفید برای زندگی اعتقاد و عمل کند. در همین وادی و رهگذر لازم است واحدهای صنعتی ضمن جذب مهندسان جوان فارغ‌التحصیل دانشگاه‌ها برای آنان دوره‌های آموزش عملی بگذارند که این اقدام مسلماً بزرگ‌ترین خدمت را به توسعه صنعتی کشور می‌کند. اینجانب بر صنعت کشور و به خصوص یاران بخش خصوصی ام فرض می‌دانم که در قالب «مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها» فعال باشند و هر شرکت یا مجموعه‌ای از شرکت‌ها در قالب ماموریت و مسئولیت پذیرفته شده به مسئولیت اجتماعی خود و توجه به نسل جوان دانشگاهی و مهندسان عزیز اهتمام ویژه داشته باشند.

در پایان آنکه مهندسان عزیز، باید «کار» کرد و بسیار «کار» کرد و امیدوار بود و به سادگی با پس نکشید و میهن را ترک نکرد و ایستاد و خدمت کرد و البته صاحب ثروت هم شد. کشور ما کشور بسیار ثروتمندی است و بی‌اغراق در کمتر جایی در جهان می‌توان همچون ایران عزیز هم مفید بود و خدمتگزار و هم صاحب رفاه و ثروت شد. روز مهندسين، بر تمامی مهندسان کشورمان مبارک باد.

پنجم اسفند ماه روز تولد خواجه نصیرالدین طوسی چه به حق و شایسته به نام «روز مهندسی» نامگذاری شده است. فقیه، دانشمند، ریاضیدان و منجمی که نه فقط علم و دانش را مرتبه و معنایی والا بخشید و در جهان تیره و تار آن روز مغرب زمین، چراغ دانش را روشنابخش بود، بلکه به مسئولیت اجتماعی خود در مقابل حمله و هجوم دشمن خارجی نیز به هوشمندانه‌ترین شکل ممکن عمل کرد و مانع از ویرانی، کشتار و خسارت‌های عظیم به میهن و ذخایر و گنجینه‌های عظیم آن و جامعه بشری شد.

رفتاری که باید سرمشق و الگوی همه مهندسان عزیز کشورمان قرار گیرد؛ چرا که زندگی هر کس را می‌توان به میزان تلاش او برای کسب شناخت و آگاهی فردی در رابطه با دانش و شناخت وسیع‌تر و عملی در گستره اجتماعی معنا کرد. بر این اساس کسب دانش و معلومات در رشته‌های دانشگاهی شرطی «لازم» برای پیشبرد اهداف فردی و سعادت جمعی است، اما شرط «کافی» نیست؛ بلکه لازم است از طریق شناخت نیازها و ضرورت‌های امروز و فردای میهن عزیز و در پیوند با پیشرفت جهانی، شکلی عملی به خود بگیرد. اما مهندسی یعنی خلاقیت، زایش و پویایی. در هر جامعه‌ای که در آن علم مهندسی جایگاه خود را پیدا کرده باشد، باعث امنیت، رفاه و آسایش اهل آن جامعه خواهد بود. تأثیر دانش مهندسی را به وضوح می‌توان در بسیاری از عرصه‌های زندگی اعم از کشاورزی، پزشکی، صنعت، مسکن، آموزش حتی مسائل اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی مشاهده کرد. مهندسی اما فقط تکنیک و تکنولوژی نیست. مهندسی سیستمی «باز» است و نه سیستمی «بسته».

قرائت صرف تکنیکی از «مهندسی» آن را سیستمی بسته و مکانیکی ترسیم می‌کند که همچون ماشین دقیق کار می‌کند. اما در قرائت «انسانی» از مهندسی، این علم، علمی است «باز» که با انسان و روابط و مناسبات انسانی سروکار دارد. در این قرائت دومی است که می‌توان امید به موفقیت داشت. اینکه علاوه بر کار با ماشین آلات و تجهیزات، ظرافت‌های کار با انسان را بدانیم و از طریق درک نیازها و توانمندی‌های آنان مدلی موفق از فعالیت اقتصادی در بنگاه صنعتی را ارائه دهیم. در این مسیر هر مهندسی باید برای خود چشم‌انداز، هدف، ماموریت و راهبرد داشته باشد. یعنی هدفمند باشد و نظام ارزشی مشخصی